

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Carina Rey

carina.rey@ub.edu

Universitat de Barcelona

Adelaida Ferrer

aferrer@ub.edu

Universitat de Barcelona

LES BIBLIOTEQUES UNIVERSITÀRIES A CATALUNYA (2014-2015)

LAS BIBLIOTECAS UNIVERSITARIAS EN CATALUÑA (2014-2015)

UNIVERSITY LIBRARIES IN CATALONIA (2014-2015)

RESUM | RESUMEN | ABSTRACT

Les biblioteques universitàries catalanes han continuat treballant en benefici dels seus usuaris durant el bienni 2014-2015. Tot i que han tingut un descens en el nombre de visites presencials, s'han incrementat els accessos als recursos digitals, alhora que s'ha millorat la difusió i participació dels usuaris a través de les xarxes socials. Gràcies a la participació de quasi totes biblioteques en el CSUC, s'han assolit unes fites destacables tant en el desenvolupament dels serveis com en l'ús eficient dels recursos, cercant sempre el benefici dels usuaris. Cal destacar l'increment del suport a la docència i a la recerca, i el projecte del Portal de la Recerca, desenvolupat amb l'objectiu d'oferir des d'un lloc únic i en accés obert els resultats de la recerca. Així doncs, es tracta d'una etapa interessantíssima de projectes tant consorciats com individuals de les biblioteques universitàries.

Las bibliotecas universitarias catalanas han continuado trabajando en beneficio de sus usuarios durante el bienio 2014 a 2015. Aunque han tenido un descenso en el número de visitas presenciales, se han incrementado los accesos a los recursos digitales al mismo tiempo que se ha mejorado la difusión y participación de los usuarios a través de las redes sociales. Gracias a la participación de casi todas bibliotecas en el CSUC, se han logrado unos hitos destacables tanto en el desarrollo de los servicios como en el uso eficiente de los recursos buscando siempre el beneficio de los usuarios. Cabe destacar el incremento de los servicios de apoyo a la docencia y a la investigación, y el proyecto del Portal de la Investigación, desarrollado con el objetivo de ofrecer, desde un lugar único y en acceso abierto, los resultados de la investigación. Una etapa interesantísima de proyectos tanto consorciados como individuales de las bibliotecas universitarias.

Catalonia's university libraries continued to provide their services to the university community during 2014 and 2015. Although users made fewer visits to library premises, they made greater use of digital resources and the libraries also received more users by improving online access and publicising their activities in the social networks. Thanks to the participation of almost all the libraries in the CSUC (Consortium of Catalan University Services), libraries could broaden their range of services and maximise resources, which remained user-focused. The Consortium's open-access website the Portal de la Recerca de les Universitats de Catalunya (Research Portal of the Universities of Catalonia, PRC) also offered teachers and researchers a particularly valuable resource for publishing and sharing their research online. The article concludes that the period in question was particularly productive for Catalonia's university libraries, both in terms of individual and joint projects.

PARAULES CLAU

Biblioteques universitàries, Consorci de biblioteques, Cooperació bibliotecària, Col·leccions bibliotecàries, Repositoris digitals, Dipòsits digitals, Accés obert

PALABRAS CLAVE

Bibliotecas universitarias, Consorcios de bibliotecas, Cooperación bibliotecaria, Colecciones bibliotecarias, Repositorios digitales, Depósitos digitales, Acceso abierto

KEYWORDS

University libraries, Library consortia, Library cooperation, Library collections, Digital repositories, Digital deposits, Open Access

REBUT 22-12-2016 / ACCEPTAT 20-1-2017

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

1 PRESENTACIÓ

En aquest article presentem les accions que els serveis bibliotecaris de les universitats públiques i privades de Catalunya han dut a terme en el període de 2014-2015. Cal tenir en compte que hi ha una diversitat important de localitzacions físiques, amb diferents denominacions, tant *biblioteca* com *CRAI (Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació)*. Aquests serveis bibliotecaris inclouen a més altres unitats d'informació, com ara cartoteques o centres de documentació europea, a més de les biblioteques, que s'han exclòs de l'anàlisi d'aquest article.

Presenten una organització força similar, centralitzada, que s'estructura en uns serveis centrals amb funcionalitats diferents, bàsicament tècniques i de suport, i diferents seus físiques distribuïdes en les facultats o campus. En total, hi ha setanta-tres seus diferents, entre universitats públiques i privades. Desglossades, corresponen a les universitats públiques següents: la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) amb set seus físiques; la Universitat de Barcelona (UB) amb disset; la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) amb tretze; la Universitat Pompeu Fabra (UPF) amb quatre; la Universitat de Girona (UdG) amb tres; la Universitat de Lleida (UdL) amb quatre, i la Universitat Rovira i Virgili (URV) amb set. Pel que fa a les universitats privades, la Universitat Ramon Llull (URL) té catorze seus i la Universitat de Vic (UVIC) i la Universitat Internacional de Catalunya (UIC), dues cada una.

La situació de recessió econòmica que es va iniciar l'any 2008 va continuar en els cursos 2013-2014 i 2014-2015, i ha comportat reduccions pressupostàries significatives que han afectat els diferents serveis que presten les biblioteques universitàries. No obstant això, tal com es constata en aquesta aportació, s'han continuat oferint els serveis i l'accés als recursos d'informació amb el màxim nivell de qualitat.

El curs 2013-2014 es van matricular a les universitats catalanes un total de 252.541 estudiants: 215.448 a grau (157.727 dels quals es van matricular en universitats públiques, 21.976 en universitats privades i 35.745 a la UOC), 22.030 estudiants a màsters (14.156 en universitats públiques, 4.956 en universitats privades i 2.918 a la UOC) i 15.063 estudiants a doctorat (14.354 en programes de centres públics, 552 en privats i cent cinquanta-set a la UOC). El nombre de professors és de 17.286: 15.305 a les universitats públiques, 1.741 a les privades i dos-cents quaranta a la UOC.

S'observa una reducció dels estudiants tant en públiques com en privades. Aquesta reducció dels usuaris potencials de les nostres biblioteques també s'ha vist reflectida en la reducció de visitants a les biblioteques. En els darrers temps, les biblioteques veuen com es redueixen les visites als espais físics, mentre que augmenten a les biblioteques virtuals. Així podem observar que l'any 2014 es van comptabilitzar 14.580.128 d'entrades i que, en canvi, l'any 2015 se'n van produir 13.551.728, amb una pèrdua total de 1.028.400. S'aprecia que hi ha tres universitats, dues de privades i una de pública, en què no ha davallat el nombre de visites, segurament per un increment notable del nombre d'estudiants matriculats amb relació a l'any anterior, tal com s'aprecia en la taula següent.

En els darrers temps, les biblioteques veuen com es redueixen les visites als espais físics, mentre que augmenten a les biblioteques virtuals

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Universitat	2014	2015	
UAB	3.070.257	2.909.798	-160.459
UB	4.216.952	3.652.998	-563.954
UdG	1.216.642	1.250.645	+34.003
UIC	50.000	69.300	+19.300
UdL	821.900	777.168	-44.732
UPC	1.713.425	1.501.315	-212.110
UPF	1.608.206	1.593.851	-14.355
URLL	669.222	697.941	+28.719
URV	967.179	875.073	-92.106
UVic	246.345	223.639	-22.706
Total	14.580.128	13.551.728	-1.028.400

Taula 1. Visites a les biblioteques físiques els anys 2014 i 2015

El 2014, es formalitza el Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya (CSUC)

2 COOPERACIÓ

L'entorn bibliotecari universitari català ha desenvolupat des dels inicis projectes de cooperació que responen a la voluntat de compartir recursos i de treballar conjuntament per aconseguir serveis millors per als usuaris. Aquests projectes, dels quals a continuació es presenten les fites més importants quant a cooperació en aquest període, han estat un referent en el món bibliotecari nacional i internacional.

2.1 CBUC versus CSUC

El 2014, es formalitza el Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya (CSUC) fruit de la unió de dos ens: el CESCA (Centre de Supercomputació de Catalunya) i el CBUC (Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya). Aquest nou projecte es va crear per potenciar la contractació conjunta dels serveis tecnològics (TIC) i generals (subministraments, recursos) i per incrementar els serveis relacionats amb la tecnologia, la informació, les comunicacions, la infraestructura en núvol i l'administració electrònica adreçats a tota la comunitat universitària (tant pública com privada) i al sistema de recerca de Catalunya. L'objectiu prioritari és fomentar els serveis, alhora que es pretén treballar perquè les universitats puguin contractar i disposar de serveis molt més eficaços i eficients.

Com a conseqüència de la creació d'aquest nou consorci, el CBUC ha passat a convertir-se en una àrea dins del CSUC, i ha continuat treballant fonamentalment en la Biblioteca Digital de Catalunya. Cal destacar que en aquest període s'ha produït un canvi important per la seva repercussió econòmica: la modificació dels percentatges en la fórmula de distribució de costos entre les entitats participants. Així la fórmula inicial de repartiment (amb un pes molt important en funció del fons històric, un 40 %) passa a basar-se, de forma progressiva, en un major pes de la variable de l'ús dels recursos.

Els costos totals de la Biblioteca Digital s'han mantingut més o menys en el límit dels pressupostos anteriors. Així, la Biblioteca Digital descentralitzada ha tingut un increment de l'1,6 % respecte del 2013. Per aconseguir-lo, s'ha treballat de forma extraordinària en negociacions que n'han permès el manteniment dels continguts. La cooperació en els diferents repositoris ha comportat que s'han augmentat de forma significativa les col·leccions incorporades, i s'ha posicionat com un dels recursos documentals amb més

La cooperació en els diferents repositoris ha permès augmentar, de forma significativa, les col·leccions incorporades

consultes per part dels usuaris de les biblioteques universitàries. Cal fer esment que aquest període analitzat ha finalitzat amb un 5 % menys de despesa que l'any 2012.

Un projecte cooperatiu a destacar l'any 2014 és l'inici del procés de reflexió per disposar d'un sistema compartit per a la gestió bibliotecària. Per portar-lo a la pràctica, s'ha creat un grup de treball que ha elaborat una relació d'avantatges i reptes d'anar a un sistema compartit, alhora que s'han organitzat presentacions amb diferents empreses internacionals, on directors i tècnics de les biblioteques consorciades han pogut conèixer de prop aquests sistemes de nova generació.

Tot seguit comentarem tant els programes consolidats com els nous treballats durant els anys 2014 i 2015.

2.1.1 Catàleg Col·lectiu de les Universitats Catalanes (CCUC)

Durant aquest període el *Catàleg Col·lectiu* s'ha incrementat aproximadament en un 14 % en relació amb l'any anterior, i inclou a finals de l'any 2015 654.786 exemplars. Aquest increment ha estat possible gràcies a les integracions dels catàlegs del Museu d'Història de Barcelona i el Museu de la Música, entre d'altres. Un altre motiu d'aquest increment ha estat la incorporació dels articles del repositori *RACO*, uns 158.122 articles de quatre-centes quinze revistes amb accés al text complet.

També s'ha inclòs el codi d'identificació ORCID (*Open Researcher and Contributor ID*) en els registres d'autoritats, fet que ha permès relacionar els registres del *CCUC* amb un altre producte rellevant que s'ha gestat en aquest període, el *Portal de Recerca*. A finals de 2015, el *Catàleg Col·lectiu de les Universitats Catalanes* estava format per 5.239.941 títols únics.

Amb la voluntat de facilitar la consulta als usuaris, aquest catàleg s'ha enriquit amb una nova funcionalitat: la cerca a Amazon amb la possibilitat de comprar el llibre cercat. I gràcies a la tecnologia Linked Open Data, s'hi han fet millores, com ara la inclusió dels tràilers i altra informació relacionada amb els registres de les pel·lícules cinematogràfiques.

Dins del marc del control de les autoritats, s'ha desenvolupat una funcionalitat relacionada amb la inclusió d'informació dels autors i un enllaç a CANTIC, VIAF i ORCID, a més de posar en marxa el *GeoCCUC*, una aplicació que mostra de manera molt visual les localitzacions geogràfiques dels registres bibliogràfics.

2.1.2 Biblioteca Digital de Catalunya (BDC)

La *Biblioteca Digital de Catalunya (BDC)* continua sent el referent principal d'accés a les publicacions electròniques científiques i acadèmiques per a la comunitat universitària.

Durant aquest període, la *BDC* inclou 18.700 revistes electròniques (cent més que a principi del període), uns divuit mil llibres electrònics i vint-i-dues bases de dades. Aquests no són els únics recursos que s'ofereixen a les biblioteques universitàries; s'ha de fer menció com de forma individualitzada les universitats subscriuen a més altres recursos que els consorciats. El cas més significatiu correspon a la UB, entitat en què s'observa que les subscripcions es distribueixen en un 60 % de recursos consorciats i un 40 % d'individualitzats.

La majoria dels productes de la *BDC* han experimentat durant el 2015 un decrement en l'ús. Segons la tipologia de document, s'han descarregat 5,4 milions d'articles de revistes electròniques, xifra que suposa una reducció del 7 % respecte a l'any anterior. Pel que fa als llibres electrònics, a excepció dels productes *Lecture Notes de Computer Science* i *Science Direct e-books*, la resta ha sofert un decrement, i quant a les bases de dades, excepte *Aranzadi* i *PsycINFO*, la resta han tingut una davallada en les consultes.

La Biblioteca Digital de Catalunya (BDC) continua sent el referent principal d'accés a les publicacions electròniques científiques i acadèmiques per a la comunitat universitària

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Amb la voluntat de millorar l'oferta de productes per als usuaris, el 2014 es van comprar conjuntament un miler de llibres electrònics nous, bàsicament de Springer, Wiley, Elsevier Textbook i de publicacions de la UPC.

Durant el 2014, el consorci català ha participat en la negociació nacional conjuntament amb la mesa de consorcis espanyols i de REBIUN per a la renovació dels tres contractes més importants de recursos que corresponen a Elsevier, Springer i Wiley. Fruit d'aquesta negociació s'han produït algunes millores, com ara l'augment de les revistes e-Springer, el 2014 en sis-cents un títols i amb drets d'arxius inclosos, i l'any 2015 en cent una noves revistes.

També en aquest moment s'ha iniciat la participació del CSUC, juntament amb la mesa de consorcis espanyols, en el projecte internacional SCOAP3 (Sponsoring Consortium for Open Access Publishing in Particle Physics), iniciativa del CERN (Centre Europeu per a la Recerca Nuclear), que permet posar en accés obert una selecció de les revistes de física més importants.

Per primera vegada, el 2015 se subscriuen les revistes de la RSC (Royal Society of Chemistry) en modalitat Gold, fet que permet disposar de cinquanta-set *vouchers* (APC), que possibiliten que els investigadors de les universitats catalanes puguin publicar gratuïtament els articles en accés obert durant tot l'any.

2.1.3 Dipòsits digitals

En aquest període, s'ha posat en marxa un projecte molt important, el *Portal de la Recerca de les Universitats de Catalunya*, creat amb l'objectiu de difondre la producció científica de les diferents universitats des d'un únic portal i donar-li visibilitat. Aquest projecte ha comportat un volum alt de feina, tant tècnica, amb la revisió dels duplicats de les dades o la determinació dels apartats i elements, com d'administració per determinar quines polítiques a seguir, quines tipologies de documents s'hi incorporaran i l'establiment dels convenis de cessió de dades a les universitats respectives. A curt termini, s'hi preveu incorporar els resultats de la investigació dels instituts de recerca i altres centres catalans. A finals del 2015, s'han dut a terme les primeres proves de la maqueta, del sistema de validació a partir de mostres de dades proporcionades per les universitats i d'una primera versió del disseny, i s'espera que a finals de l'any 2016 aquest portal sigui operatiu.

A finals del 2014, el repositori *TDX (Tesis doctorals en xarxa)* incloïa 18.605 tesis doctorals, que suposa un increment del 17 % respecte a l'anterior, mentre que el 2015 s'hi van incorporar 2.788 tesis doctorals noves. El nombre de consultes ha augmentat considerablement durant aquests anys; així el 2014 s'hi ha accedit 33,7 milions de vegades i el 2015, s'ha incrementat fins als cinquanta-nou milions de consultes, fet que denota la importància d'aquest dipòsit com un dels dipòsits de tesis més importants, tant en el context europeu com en l'internacional.

Pel que fa als documents de recerca al *Dipòsit de la Recerca de Catalunya (RECERCAT)*, a la fi de 2015 contenia 87.109 documents, de vint-i-cinc institucions participants, organitzats en vuit-centes catorze col·leccions. Aquests anys, s'han incrementat els continguts amb 9.423 documents afegits, un 9 % més respecte de l'any anterior. Cal fer esment que aquest repositori ha rebut el 2015 més d'onze milions de consultes, mentre que l'any 2014 se'n van rebre 6,6 milions, és a dir, s'observa un increment de quasi un 50 %.

El *Repositori de Revistes Catalanes en Accés Obert (RACO)* ha aconseguit, a finals del 2015, posar a disposició dels usuaris 449 revistes, que suposa vint-i-dues revistes més que l'any anterior. A la fi d'aquest any contenia un total de 180.087 articles, 12.821 dels quals s'hi han incorporat aquest mateix any. Cal destacar que el 87 % s'hi va incloure amb text complet i que provenen d'un total de vuitanta-tres institucions editores. En aquest període s'hi han afegit sis institucions noves, entre les quals podem destacar el Centre

S'ha posat en marxa el Portal de la Recerca de les Universitats de Catalunya, creat amb l'objectiu de difondre la producció científica de les diferents universitats des d'un únic portal i donar-li visibilitat

d'Estudis de Temes Contemporanis del Departament de Presidència i el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

No ens hem d'oblidar de l'increment de gairebé el 36 % d'imatges i documents que s'han incorporat a la *Memòria Digital de Catalunya (MDC)*, distribuïdes en més d'un centenar de col·leccions de trenta institucions. En algunes s'hi ha incorporat el Google Street View, funcionalitat nova que, en el cas de la col·lecció «Postals de biblioteques de Catalunya» de la UAB, ha permès disposar de la imatge actual i de la imatge de la postal.

2.1.4 Préstec Universitari Consorciat (PUC)

La cooperació entre les biblioteques universitàries té un molt bon exemple en aquest servei de PUC, que permet a tots els membres de la comunitat universitària catalana gaudir dels fons bibliogràfics de totes les universitats catalanes, de manera que s'amplien els recursos disponibles de forma important.

L'any 2014 es va incrementar el nombre de membres participants, amb la incorporació de la Universitat Ramon Llull i la Universitat Vic-Universitat Central de Catalunya.

En aquest bienni s'han fet un total 107.514 préstecs que suposen un increment del 4,4 % respecte de l'any 2013. L'any 2014 es van fer 53.061 préstecs que, sumats a les 58.274 renovacions, fan un total de 111.335 transaccions de PUC. És a dir, per cada préstec s'han fet 1,10 renovacions. Un 73 % dels préstecs els ha iniciat l'usuari via web (interfície Encore del CCUC) i 14.340 (un 27 %) han estat préstecs in situ, un percentatge molt similar al de l'any 2013. Un 95 % dels materials prestats han estat documents impresos i un 5 %, audiovisuals, percentatge molt similar al de l'any 2013. Respecte als préstecs que han sol·licitat els usuaris via web, els percentatges es mantenen com l'any anterior: un 37 % els han sol·licitat estudiants de grau i de primer i segon cicles i un 18 % estudiants de postgrau, de tercer cicle, màsters i doctorat. Aquestes dades confirmen l'increment respecte al primer any de funcionament real del PUC. Un 29 % de les transaccions les han sol·licitat personal docent i investigador de les universitats i usuaris de la BC, un 15 % el PAS de les universitats i treballadors de la BC i un 1 % altres usuaris autoritzats.

El 2015 ha estat el quart any de funcionament del PUC. D'aquest període, se'n destaquen les dades següents: 54.453 préstecs, que suposen un increment del 3 % respecte de l'any 2014. D'aquests préstecs, els usuaris n'han fet 62.408 renovacions (un 7 % més que l'any anterior) que, afegides als préstecs, sumen 116.861 transaccions de PUC el 2015. Per cada préstec s'han fet 1,15 renovacions.

Del total de préstecs universitaris consorciats, 38.544 (71 %) els ha iniciat l'usuari via web (interfície Encore del CCUC) i 15.909 (29 %) han estat préstecs in situ, percentatge similar al de l'any 2014. Un 96 % dels materials prestats han estat documents impresos i un 4 %, audiovisuals, percentatge similar al de l'any 2014. Respecte als préstecs que han sol·licitat els usuaris via web, els percentatges es mantenen també com l'any passat: un 37 % de sol·licitats per estudiants de grau i primer i segon cicles i un 18 % per estudiants de postgrau, de tercer cicle, màster i doctorat.

La cooperació entre les biblioteques universitàries té un molt bon exemple en el PUC, el servei de Préstec Universitari Consorciat

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Universitat	Préstecs a altres institucions	Peticions d'altres institucions
UAB	10.207	11.742
UB	16.234	8.970
UdG	5.872	5.432
UdL	4.787	5.095
UOC	1.473	3.502
UPC	3.560	3.810
UPF	6.080	8.591
URL	2.820	1.249
URV	5.895	4.279
UVic	2.409	1.128
Total	59.337	53.798

Taula 2. Dades de PUC (extretes del CSUC).

Les biblioteques universitàries catalanes mantenen una presència dinàmica dins de REBIUN, tant en les línies estratègiques com en els grups de treball

2.2 REBIUN (Red de Bibliotecas Universitarias Españolas)

Les biblioteques universitàries catalanes mantenen una presència dinàmica dins de REBIUN, tant en les línies estratègiques com en els grups de treball. La participació en aquest període ha estat en:

- El Comitè Executiu, en el qual la UB té un representant.
- La línia I, Organització, comunicació i lideratge, en què col·laboren activament la UB i la URV.
- La línia II, Aprenentatge i investigació (CRAI), on col·labora des dels inicis la UPF.
- La línia III, Biblioteca digital 2.0 - xarxes socials, en què són presents la UdL, la UPC i la UOC.
- La línia IV, Qualitat en les biblioteques universitàries, en la qual treballen la UB, la UAB i la UdG.

També s'ha participat en els grups de treball de Catàleg col·lectiu, Repositori, Préstec interbibliotecari, Patrimoni bibliogràfic i Estadístiques.

2.3 Xarxes socials

Durant aquest període s'ha incrementat considerablement la comunicació de les nostres biblioteques amb els usuaris a través de les xarxes socials (Facebook, Pinterest, Twitter, etc.), com s'ha produït en altres entorns. Com una mostra d'aquesta nova modalitat de relació usuari-biblioteca, podem destacar que en aquest període la UAB disposava de 8.400 seguidors en els comptes de Facebook i 10.799 de Twitter.

S'han fet actuacions diferents per arribar als usuaris, com ara els concursos «La Frase al punt», difós a través de Facebook que ha organitzat amb èxit la UdL, o el dut a terme en els diferents comptes de Facebook del CRAI UB, en el qual els usuaris responien preguntes relacionades amb el CRAI i que tenia com a premi un llibre de la bibliografia recomanada dels estudis del guanyador.

Des de REBIUN, s'ha vist la importància d'aquesta eina per conèixer els nostres usuaris i donar difusió dels recursos i serveis, i per aquesta raó, s'ha creat un directori de les xarxes socials de les biblioteques universitàries de tot l'Estat espanyol, consultable a:

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

www.rebiun.org/documentos/Documentos/IIPE_2020_LINEA3/IIPE_Linea3_Directorio%20redes%20sociales_bibliotecas_REBIUN_2015.pdf.

3 ESPAIS I EQUIPAMENTS

Les reformes o millores dels espais i dels equipaments universitaris s'han vist molt afectades per les retallades pressupostàries, motiu pel qual no s'han produït durant aquest període canvis importants en els diferents edificis de les biblioteques. De tota manera, s'han creat noves sales de treball i s'han fet adequacions dels espais per donar resposta a les necessitats docents.

En la majoria de les biblioteques universitàries catalanes s'ha implementat el mòdul de reserva de sales de Millennium, fet que permet que els usuaris reservin amb antelació les sales de les biblioteques, i que facilita un dels objectius de les biblioteques, que és l'autosuficiència dels usuaris mitjançant gestions en línia.

En els darrers anys s'ha mantingut, com a conseqüència directa de la crisi, una reducció tant en els dies d'obertura com en els horaris. Les biblioteques lluiten i busquen solucions per fer front a la reducció de personal mentre procuren mantenir els horaris i la prestació de serveis amb la voluntat de donar resposta a la demanda dels usuaris, fonamentalment estudiants, de més obertura dels espais per a l'estudi.

També s'està observant un canvi en les diferents biblioteques universitàries per adoptar sistemes de radiofreqüència (RFID). Aquest sistema suposa una millora en els processos bibliotecaris, com ara inventaris, préstecs, retorns, moviments de la col·lecció, gràcies a la incorporació d'una tecnologia d'ona curta que facilita la transmissió de la identitat dels objectes (llibres). S'ha produït un gran avanç dins d'aquesta tecnologia, que ha passat dels sistemes híbrids, en què cohabitaven el sistema de radiofreqüència i el sistema electromagnètic, al sistema de radiofreqüència pur, que facilita tant la detecció de possibles robatoris en les nostres biblioteques com un gran ventall d'estadístiques que influeixen directament en la gestió de la col·lecció de les biblioteques, coneixent quin és l'ús real de les bibliografies recomanades i si s'han d'ampliar les despeses bibliogràfiques.

La preocupació per la sostenibilitat continua estant present en la gestió de les biblioteques i a resultes de la participació en la línia 1 de REBIUN, es va presentar a l'IFLA el pòster [The academic libraries & the social responsibility challenge: REBIUN report](#). Així mateix, la Universitat de Barcelona ha adoptat el document de sostenibilitat elaborat dins de REBIUN [Orientaciones para la formación de usuarios en materia de sostenibilidad bibliotecaria](#).

3.1 GEPA (garantia de l'espai per a la perpetuïtat de l'accés)

De manera general, l'equipament GEPA continua el ritme de creixement dels darrers anys. Així destaquem que el 2014 ha estat el primer any amb càrregues de documentació d'estada temporal del Servei de Biblioteques del Departament de Cultura (amb fons bibliogràfics de la futura Biblioteca Central de Barcelona) i de la Biblioteca del Museu Etnològic de Barcelona, mentre que el 2015 s'han fet càrregues del Servei de Biblioteques del Departament de Cultura (amb una segona aportació de fons bibliogràfics de la futura Biblioteca Central de Barcelona) i de la Universitat de Lleida.

Els serveis de documents s'han incrementat un 35,4 % en relació amb el 2013, amb 427 documents, un 57,6 % dels quals són en format electrònic. El 2015 ha consolidat la dada amb un lleuger augment de l'1,5 % sobre el 2014. El nombre total de serveis ha estat de 433.

Les biblioteques lluiten i busquen solucions per fer front a la reducció de personal mentre procuren mantenir els horaris i la prestació de serveis

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

El nivell actual d'ocupació és del 39 % del total de la previsió màxima de prestatgeries el 2015 amb un augment amb relació a l'any anterior d'un 7,6 % (2014: 31,4 % del total, 7.686 metres, de la previsió màxima de prestatgeries). El total de metres de prestatges ocupats de l'equipament a final de 2014 és de 9.642 metres, 8.021 dels quals corresponen a documents de la col·lecció cooperativa, 492 a col·leccions pròpies i 1.129 als documents d'estada temporal al GEPA.

4 TECNOLOGIES

La presència de les tecnologies de la informació i la comunicació, les denominades TIC, continua sent molt important per a les tasques bibliotecàries i hi ha una renovació constant. En aquest període, però, s'han produït poques novetats atès que els canvis més significatius es van produir en el període anterior. Sols s'incorporen en aquest apartat aquelles novetats que tenen repercussió a escala general.

4.1 Gestió d'aplicacions bibliotecàries

Respecte a l'article anterior publicat sobre les biblioteques universitàries, la major part de les aplicacions es mantenen exactament d'igual forma i s'han aplicat, dins del Linked Open Data, al CCUC, amb la creació del CCUCAF, servei que ofereix els registres d'autoritat del CCUC en modalitat RDF consultable i interrogable a través d'un servidor SPARQL.

En el repositori CIRAX de materials docents de matemàtiques s'ha creat la plataforma *Matesquizzes*, acceptada àmpliament entre els usuaris especialitzats.

4.2 Accés remot

S'observa una preocupació per la millora de l'accés remot als recursos digitals, fet que ha provocat que un sistema bibliotecari, el CRAI de la Universitat de Barcelona, endegui a mitjans de 2015 un canvi de sistema, concretament el pas al programa EzProxy d'OCLC. La primera fase del procés va tenir lloc el segon semestre de 2015, en què es canvia el sistema per accedir als recursos d'informació (revistes, bases de dades i llibres electrònics) des de fora de la xarxa. La segona fase, el primer trimestre del 2016, es va estendre a tota la comunitat universitària, fet que ha facilitat un ús correcte dels recursos i l'obtenció de dades acurades i fiables sobre els recursos d'informació utilitzats. Aquest és un valor afegit per a la gestió de les col·leccions i per poder disposar d'uns recursos que s'adaptin completament a les necessitats dels usuaris.

Una altra universitat, la Ramon Llull, va endegar el 2015 l'obertura del servei d'accés remot als recursos electrònics gràcies a la instal·lació dels productes WAM+ WAM Múltiple IP (Innovative Interfaces).

4.3 Gestors de referències bibliogràfiques

L'ús dels gestors de referències és cada vegada més massiu i les biblioteques universitàries el consideren un producte bàsic per als seus usuaris. A finals del 2013 es va produir un canvi important del gestor RefWorks a Mendeley Premium. Com a prova d'aquest ús, cal indicar que l'any 2014 hi havia 8.400 usuaris i a finals del 2015 s'havia arribat a 35.020, fet que suposa un increment de més d'un 400 %. Per fer aquest procés de canvi, es va crear un grup de treball del CSUC, coordinat per la Universitat de Girona, que ha permès que el canvi hagi estat molt guiat per a tots els usuaris.

L'ús dels gestors de referències és cada vegada més massiu i les biblioteques universitàries el consideren un producte bàsic per als seus usuaris

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Una de les dades rellevants el curs 2014-2015 és que la Universitat de Lleida va incorporar a Mendeley 2.200 usuaris. Al llarg del primer semestre del 2014, es va fer una enquesta de satisfacció sobre el gestor, i es van obtenir uns resultats força satisfactoris sobre l'eina. Es continua treballant per obtenir millors estadístiques, que permetin desenvolupar nous informes sobre l'ús d'aquesta eina en recerca.

4.4 Digitalització

L'octubre de 2013 es va endegar per iniciativa de la Biblioteca de Catalunya el projecte «[Transcriu-me!!](#)», basat en la col·laboració ciutadana per transcriure els textos seleccionats i així millorar l'accés als continguts de col·leccions digitals publicades al repositori de la *Memòria Digital de Catalunya* ([MDC](#)), en què va participar la Universitat de Barcelona.

Durant el 2015 s'han adherit al projecte *Memòria Digital de Catalunya* quatre noves col·leccions: «Juntas Literarias Reial Col·legi Cirurgia Barcelona» de la Universitat de Barcelona i «Cartelleres cinematogràfiques del cinema Alarcón» de la Filmoteca de Catalunya, totes dues finalitzades, i «Testimonis bibliotecaris» del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i «Obra literària d'Àngel Guimerà» de la Biblioteca de Catalunya, que encara tenen transcripcions pendents.

En aquest àmbit cal destacar la creació l'any 2014 de la *Biblioteca Patrimonial Digital de la Universitat de Barcelona* ([BiPaDi](#)), un portal que conté les còpies digitalitzades dels fons patrimonials, bibliogràfics i documentals de la Universitat de Barcelona: manuscrits, incunables i impresos del segle XVI al XIX, així com altres col·leccions bibliogràfiques úniques de documents i fons d'arxiu. L'objectiu principal d'aquest portal és revalorar i difondre aquest patrimoni bibliogràfic excepcional que constitueix una de les biblioteques de fons antic més importants de l'Estat espanyol.

5 COL·LECCIONS

El desembre de 2015, el *Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya* (*CCUC*) contenia 5.239.941 títols reals de documents que representaven 11.644.783 exemplars físics. Sense detecció de duplicats, la suma de títols integrats al *CCUC* de les diferents institucions seria de 8.524.013. El *CCUC* estalvia, doncs, 3.284.072 títols duplicats.

Tot això s'ha assolit encara que el nombre global de catalogadors del *CCUC* ha patit un decrement de cinc persones, és a dir, el 2015 hi ha hagut 465 persones catalogant al *CCUC* amb diferents nivells de dedicació. S'ha de destacar que malgrat el continu increment d'integracions al *CCUC*, del 2010 al 2015 el nombre de catalogadors ha patit un decrement del 24 %.

Convé remarcar la creació del [Portal de fons especials](#), on es presenta una selecció de fons i documentació provinent de llegats i donacions rebudes pel Servei de Biblioteca i Documentació de la UdL.

És important en aquest període el creixement de les col·leccions en els diferents repositoris tant pel que fa als repositoris pròpiament universitaris com als consorciats. El nombre de col·leccions s'ha incrementat de forma important, i s'han fet canvis en les funcionalitats de les col·leccions, com és el cas de la col·lecció «[Postals de biblioteques de Catalunya](#)» de la UAB, on a partir de la utilització del Google Street View es pot fer una comparació entre l'estat actual de l'edifici i el de la postal.

És important en aquest període el creixement de les col·leccions en els diferents repositoris tant pel que fa als repositoris pròpiament universitaris com als consorciats

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

6 ACCÉS OBERT I DIPÒSITS DIGITALS

6.1 Accés obert

L'accés obert s'ha potenciat com a resultat de diverses accions organitzades de forma conjunta per totes les universitats i per actuacions i iniciatives específiques. En primer lloc, destaquem la publicació del document [Bones pràctiques de les universitats catalanes per al compliment dels mandats d'accés obert per a publicacions de la Llei de la ciència espanyola i de l'Horitzó 2020 de la Unió Europea](#). Aquest document l'ha elaborat el Grup de Treball de Suport a la Recerca de l'Àrea de Biblioteques, Informació i Documentació del CSUC prenent com a base el document [Guia per publicar en accés obert a la UPC](#) elaborat pel Servei de Biblioteques, Publicacions i Arxius de la Universitat Politècnica de Catalunya. El Grup de Treball està format per un representant de les universitats següents: Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat de Girona, Universitat de Lleida, Universitat Rovira i Virgili, Universitat Oberta de Catalunya, Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya i Universitat Ramon Llull. Des de totes les biblioteques s'ha continuat treballant en les setmanes de l'accés obert, on s'organitzen nombroses activitats i actuacions. En destaca el cas de la UB, que gràcies a un conveni amb la Universidad Complutense de Madrid va poder organitzar l'any 2014 dues jornades de conferències (crai.ub.edu/sites/default/files/recerca/jornada_foster_ca.pdf) a Barcelona i Madrid, dins del marc del Projecte Foster (Facilitate Open Science Training for European Research).

La UAB ha creat el web [Propietat intel·lectual i accés obert](#), que permet que els usuaris puguin resoldre de forma fàcil i àgil els dubtes en aquest àmbit. Entre diferents accions per a la potenciació de l'accés obert no ens hem d'oblidar que la subscripció a The Royal Society of Chemistry ens ha possibilitat durant el 2015 potenciar la publicació en obert i gratuïtament de cinquanta articles mitjançant abonaments.

6.2 Dipòsits digitals

El projecte més important i més rellevant d'aquest període és el [Portal de la Recerca](#) de les universitats de Catalunya, liderat pel CSUC i amb la participació activa dels vicerectors de recerca i dels bibliotecaris. Oferir des d'un lloc únic i en accés obert els resultats de la recerca és l'objectiu d'aquest portal. Se n'han definit els apartats, elements i la tipologia de publicacions que inclourà i s'ha determinat que la font principal d'informació seran els sistemes de gestió de la recerca (Current Research System Information, CRIS). El format serà l'estàndard CERIF-XML, i el protocol, l'OAI-PMH. S'ha signat el conveni de cessió de dades amb totes les universitats i s'han fet les primeres proves de la maqueta, del sistema de validació a partir de mostres de dades i el disseny. S'ha instal·lat el programa DSpace amb funcionalitats de CRIS i s'han desenvolupat diferents eines per a la inserció de les dades. Resten pendents d'implementar de forma definitiva algunes funcionalitats i de potenciar actuacions que en milloren l'ús. Entre totes, destaquem l'impuls efectiu i generalitzat de l'aplicació del codi ORCID, que ja usen prop del 50 % dels investigadors, i que ajudarà a una millor identificació dels autors, ja que desfà les múltiples formes amb què sovint apareixen referenciats i per tant s'afavoreix l'accés a la recerca.

Per desenvolupar el *Portal*, s'han incorporat les dades dels diferents CRIS de les universitats catalanes i s'ha controlat la qualitat de les dades incorporades, amb l'objectiu de visualitzar fàcilment tota la producció científica. La posada en obert estava planificada durant el 2016.

El projecte més important i més rellevant d'aquest període és el Portal de la Recerca de les universitats de Catalunya, liderat pel CSUC i amb la participació activa dels vicerectors de recerca i dels bibliotecaris

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

7 SERVEIS

7.1 Serveis de suport a la recerca

Durant aquests anys s'ha continuat la campanya iniciada el 2013 per a la incorporació del codi ORCID com a identificador dels investigadors i evitar-ne l'ambigüitat dels noms. Cal destacar la campanya de promoció de l'ORCID per als professors i investigadors de la UPF, que ha comportat que a finals de 2014 el 54 % del PDI d'aquesta universitat ja tingui aquest identificador. En el global de les universitats catalanes s'ha produït un augment del 50 % respecte a la seva creació. Aquest identificador s'ha inclòs en els registres d'autoritats del CCUC, fet que ha facilitat la identificació dels investigadors.

Per disposar de més coneixements sobre les necessitats i comportaments d'informació es va encarregar una enquesta als investigadors, duta a terme pel Dr. Àngel Borrego, de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, a partir de la qual es va elaborar un informe. Dins d'aquest informe apareixen molts àmbits en els quals estan treballant les biblioteques universitàries com a suport a la recerca, des del paper de suport a les cerques bibliogràfiques, tasca intrínseca en les nostres funcions, fins a la gestió de les dades a través de repositoris de dades, que s'ha introduït com una nova tasca. És important també l'ajuda que s'ofereix en la difusió de la producció científica, donant suport en la tria de revistes, per publicar amb l'objectiu de maximitzar l'impacte de les publicacions o la mesura de l'impacte un cop ja estan publicats. L'almètrica és emprada, cada vegada més, per donar un servei amb valor afegit als nostres investigadors.

Durant el 2015, s'ha continuat treballant en la vinculació dels diferents repositoris amb els respectius CRIS de cadascuna de les universitats. L'objectiu principal és donar difusió a la producció científica de les universitats i que sigui accessible per al major nombre d'usuaris. Aquest treball, que s'ha fet de manera personalitzada en la majoria de les universitats, ha donat lloc, en el cas de la Universitat Politècnica de Catalunya, al portal [FUTUR](#) de la UPC.

La preocupació per donar servei als usuaris ha provocat que s'elaborin pàgines específiques de suport a la recerca com han fet la [UdG](#) i la [UdL](#).

7.2 Serveis de suport a l'aprenentatge i a la docència

Cada vegada tenen més implantació els serveis que donen suport a la docència, bàsicament centrats a facilitar la tasca docent amb actuacions força personalitzades com l'ajut en l'elaboració de materials docents, o la formació i assistència en les plataformes d'aprenentatge, com Moodle.

Dins d'aquest apartat de suport a l'aprenentatge també tenim iniciatives per als estudiants, com SPOC (Small Private Online Course), curs de formació en format electrònic per als estudiants que preparen el TFG (Treball Fi de Grau) de la UdG per als seus estudiants d'enginyeria.

També s'han desenvolupat serveis d'atenció als usuaris, que pretenen donar resposta a tota hora i en tot moment a les necessitats informatives. Entre aquests, destaquem el cas de la UB amb el [S@U](#) (Servei d'Atenció als Usuaris), que fou creat el març de 2014 dins del seu Pla de millora. Es tracta d'un servei d'atenció en línia als usuaris que aglutina en un únic punt el PaB (Preguntes al bibliotecari) i el Servei de consultes 24 x7 de la Unitat de Docència, i amplia les funcions amb la inclusió d'un apartat específic per recollir les queixes, els suggeriments i els agraïments.

L'almètrica és emprada, cada vegada més, per donar un servei amb valor afegit als nostres investigadors

Cada vegada tenen més implantació els serveis que donen suport a la docència, bàsicament centrats a facilitar la tasca docent amb actuacions força personalitzades

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

8 PERSONAL

Durant aquests anys, les plantilles de les diferents biblioteques han continuat tenint problemes per cobrir tant les baixes com les jubilacions del personal per les normatives marcades des de l'Administració central i autonòmica i que han dificultat notablement la gestió dels recursos humans.

Tot i així, s'han continuat duent a terme les diferents tasques bibliotecàries i s'ha procurat mantenir el nivell de qualitat de servei. Alhora, s'observa que s'inicia una evolució cap a un nou rol bibliotecari, el de bibliotecari integrat que busca la implicació total en els grups i línies de recerca amb un coneixement total dels recursos d'informació que es necessiten. Aquest és un canvi necessari que implica una nova definició de competències i habilitats i de relacions amb els investigadors.

S'han seguit organitzant activitats de formació continuada del personal centrada en les noves competències professionals i en les novetats en la professió. Malgrat la situació econòmica adversa, s'ha continuat assistint a congressos i jornades professionals, per mantenir la tasca de difusió i de *networking*, tot i que la tendència general seguida ha estat reduir el nombre de participants i la seva estada. Podem destacar, per la participació i lideratge dels membres de les biblioteques universitàries catalanes, dins de les [jornades de REBIUN](#), les jornades [MOOCs & CRAIs: Taller de elaboración de un MOOC sobre competencias digitales](#) organitzades el 2014 per la UPF i la seva continuïtat, [Aprendizaje virtual, MOOCs y CRAIs](#), dutes a terme a Múrcia el 2015; el [XIII Workshop «Proyectos Digitales: Los Libros Electrónicos en las Bibliotecas»](#), fet a Zamora el 2014, o les [XIV Jornadas Españolas de Documentación](#), que van tenir lloc a Gijón el 2015.

S'han seguit organitzant activitats de formació continuada del personal centrada en les noves competències professionals i en les novetats en la professió

9 PRESSUPOSTOS

Tal com s'ha indicat anteriorment, en aquest període 2014-2016 ha continuat la reducció pressupostària que ha afectat de forma diferent la situació financera de les universitats, i més concretament segons el model de finançament de biblioteca.

Respecte al pressupost del CBUC durant aquest període, tot i la «constricció econòmica» que pateixen les universitats s'ha aconseguit, amb un procés de negociació i de revisió important, subscriure els mateixos productes de la *Biblioteca Digital de Catalunya* que l'any anterior, amb un increment d'un 8 % del total del pressupost. Però es considera que aquesta situació no es pot mantenir en els anys successius sense perdre recursos que són imprescindibles i necessaris per a tots els col·lectius universitaris.

10 PLANIFICACIÓ I GESTIÓ

La implantació d'eines de gestió i de planificació en les biblioteques universitàries continua, segurament, per la necessitat que tenen totes les universitats de retre comptes i de tenir pautes d'actuació per reduir la incertesa. Dins d'aquesta tendència, es continuen redactant i aprovant l'any 2015 diferents plans estratègics. Al maig d'aquest any, el Servei de Biblioteques de la UAB va aprovar el seu pla estratègic per al període 2015-2018. És la UPC que, després d'una llarga trajectòria planificant el servei, ens va presentar el seu setè Pla Enginy20, mentre que la Universitat de Barcelona presenta Acció18, seguint el model EFQM, en l'estructura tal com ja havia fet en la memòria d'activitats. La biblioteca de la UdL, de la UdG i de Vic continuen aplicant els respectius plans estratègics vigents. En tots s'observa la consolidació dels recursos digitals, i la creació de serveis i recursos per ajudar

a l'assoliment de la missió universitària, és a dir, el suport a l'aprenentatge, la docència i la recerca.

Per part de la UB, s'ha implementat completament el model de gestió per processos, formulant un mapa de processos que identifica els factors crítics que permeten desenvolupar el dia a dia del CRAI UB. Aquest projecte és fruit de la col·laboració de dues unitats transversals de la UB: l'Agència de Qualitat i el Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació.

11 COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ

Les biblioteques universitàries són institucions amb una gran capacitat de difusió tant de les activitats com dels fons. No hem d'oblidar que una de les millors eines de difusió és el *Catàleg Col·lectiu* del CSUC que és fruit de la unió dels catàlegs de les diferents biblioteques universitàries i dels fons d'altres membres del catàleg.

La participació en exposicions, les activitats de promoció de l'accés obert i de la docència i de la recerca possibiliten que les biblioteques siguin la institució més ben valorada per la societat, per la seva capacitat de fer arribar la cultura i el coneixement a tots els ciutadans.

Durant aquests anys s'han produït diversos actes per commemorar. D'una banda, s'hauria de destacar la celebració de les quatre-centes revistes incorporades al RACO ([Revistes Catalanes amb Accés Obert](#)), que es va organitzar al Centre d'Art Santa Mònica amb la presència del conseller de Cultura i altres autoritats i, de l'altra, la distinció de la Generalitat de Catalunya amb una placa Narcís Monturiol al Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya. Aquesta distinció posa en valor el treball de persones i entitats que han contribuït de manera destacada al desenvolupament de la ciència i la tecnologia a Catalunya.

Són moltes les activitats dutes a terme però podríem destacar el 2014, la [2a edició de l'Intensiu de Col·leccions Digitals](#) i, l'any següent, la 3a edició de la jornada «[Intensiu de Col·leccions Digitals: intercanvi d'experiències expertes en el desenvolupament de col·leccions digitals](#)» organitzada pel CSUC, la Facultat de Biblioteconomia i Documentació i el Grup de Recerca Cultura i Continguts Digitals (UB).

En les diferents memòries de les biblioteques universitàries catalanes podem veure el seguit d'activitats de difusió del fons i dels serveis propis.

12 TENDÈNCIES

Durant aquest període el treball en les biblioteques universitàries s'ha centrat bàsicament a oferir serveis innovadors i que proporcionin un valor afegit als usuaris. Principalment s'ha produït un increment progressiu de serveis adreçats al suport a la recerca.

En un moment en el qual les universitats es preocupen pels rànquings i posicionaments, bàsicament centrats en resultats de recerca, les biblioteques universitàries han de contribuir al seu assoliment, incorporant-se de forma activa als diferents grups de recerca i mantenint una posició molt més proactiva.

Un altre element important que s'ha detectat durant aquest període, i que segurament continuarà produint-se en els propers anys, és l'augment de la col·laboració entre les diferents biblioteques que existeixen a Catalunya. Des del 2014 amb el [projecte LABO](#) ha augmentat la vinculació entre les biblioteques universitàries i les biblioteques públiques,

La participació en exposicions, les activitats de promoció de l'accés obert i de la docència i de la recerca possibiliten que les biblioteques siguin la institució més ben valorada per la societat

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

fet que s'ha desenvolupat en nombroses activitats de formació com el CODECLUB, el projecte d'un préstec interbibliotecari gratuït entre totes les biblioteques de Catalunya, amb l'objectiu de facilitar l'accés total als recursos d'informació creant una «col·lecció virtual única».

La tecnologia ens permet aprofitar-nos del que el Linked Open Data ens ofereix, per donar als nostres usuaris tota classe d'informacions des dels dispositius mòbils. La geolocalització ens permetrà poder conèixer, entre moltes altres informacions, quines són les biblioteques que són obertes, quins són els llibres publicats o estudis sobre àrees geogràfiques concretes, estudis sobre la producció científica lligada al territori, etc.

Aquest 2015 es va finalitzar amb un gran projecte de les biblioteques universitàries catalanes: l'obertura de la licitació per al canvi d'un sistema bibliotecari que ha de permetre la visualització única de tots els fons, mantenint l'autonomia de cadascuna de les universitats implicades en el projecte. És un gran pas en benefici dels usuaris, que permetrà un accés a tots els recursos de les universitats catalanes.

13 BIBLIOGRAFIA

Alcalá, Mireia (2016). «Soporte a la gestión de datos de investigación: aproximación cooperativa de las bibliotecas de las universidades de Catalunya». *XV Workshop de REBIUN*, 29 i 30 de setembre de 2016.

<http://www.slideshare.net/CSUC_info/soporte-a-la-gestin-de-datos-de-investigacin-aproximacin-cooperativa-de-las-bibliotecas-de-las-universidades-de-catalunya?utm_source=slideshow&utm_medium=ssemail&utm_campaign=post_upload_vieu_cta>. [Consulta: 9/1/2017].

Borrego, Ángel (2014). *Comportament informatiu del professorat de les universitats catalanes*. Estudi realitzat per encàrrec del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya (CSUC). Àrea de Biblioteques, Informació i Documentació.

<http://www.recercat.cat/bitstream/handle/2072/242106/1410%20INFORME_comportament_informatiu_2014.pdf?sequence=1>. [Consulta: 9/1/2017].

Clavero Campos, Javier; Martínez Trujillo, Dídac; Prats Prat, Jordi *et al.* (2016). «Mapas de la ciencia UPC: representación visual de la actividad investigadora de la UPC a partir de los datos del repositorio institucional y el CRIS (FUTUR)». *XV Workshop de REBIUN*, 29 i 30 de setembre de 2016.

<http://repositori.uji.es/xmlui/bitstream/handle/10234/163382/03_UPC_futur.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. [Consulta: 9/1/2017].

Direcció d'Estudis i Prospectiva. Gerència de Serveis de Biblioteques (2013). *El valor social de les biblioteques de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona* (2013). Barcelona: Diputació de Barcelona.

<http://www.diba.cat/documents/16060163/23868316/2+2013_06_14_Estudi_valor_social_XBM_diba.pdf/1ef2065b-5852-40fd-aeaf-9c73d76adda9>. [Consulta: 9/1/2017].

European Commission. Directorate General for Research & Innovation (2016). *Guidelines on Open Access to Scientific Publications and Research Data in Horizon 2020*.

<http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf>. [Consulta: 9/1/2017].

Grupo de Mejora de Redes Sociales, Marketing y Comunicación. Biblioteca Universitaria de Granada (2016). «Las redes sociales en la Biblioteca Universitaria de Granada». *Boletín de la Asociación Andaluza de Bibliotecarios*, nº 111 (enero-junio), p. 126-146.

<http://digibug.ugr.es/bitstream/10481/43794/1/BUG_RedetasSociales.pdf>. [Consulta: 9/1/2017].

Durant aquest període el treball en les biblioteques universitàries s'ha centrat bàsicament a oferir serveis innovadors i que proporcionin un valor afegit als usuaris

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Meneses Álves, Ana Paula (2016). *Alfabetización informacional y uso didáctico en la producción científica: el papel del bibliotecario en la producción intelectual en el entorno académico*. Tesis doctoral. Direcció d'Helen Castro Silva Casarín i Juan Carlos Fernández Molina. Universidad de Granada. <<http://hdl.handle.net/10481/44170>>. [Consulta: 9/1/2017].

Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Biblioteques (2015). *Memòria 2015*. Bellaterra: UAB. <<http://ddd.uab.cat/record/29>>. [Consulta: 9/1/2017].

Universitat de Barcelona. CRAI (2015). *Memòria d'activitats*. Barcelona: UB. <<http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/10145>>. [Consulta: 9/1/2017].

Universitat Politècnica de Catalunya. Servei de Biblioteques, Publicacions i Arxius (2011). *Memòria 2011 Biblioteques UPC*. Barcelona: UPC. <<http://bibliotecna.upc.edu/info/memoria-i-publicacions>>. [Consulta: 9/1/2017].

Universitat Pompeu Fabra. Biblioteca i Informàtica CRAI (2015). *Memòria de la Biblioteca i del Servei d'Informàtica: curs 2014-2015*. Barcelona: UPF. <<https://www.upf.edu/bibtic/coneixer/memoria/>>. [Consulta: 9/1/2017].

Disponible a:

<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori>

Rey, Carina; Ferrer, Adelaida. “Les biblioteques universitàries a Catalunya (2014-2015)”
Anuari de l'Observatori de Biblioteques, Llibres i Lectura, vol. 4 (2016), p. 223-239.

<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori/article/view/319750>

Llicència Creative Commons

Reconeixement – NoComercial – SenseObraDerivada
(by-nc-nd): No es permet un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat de Biblioteconomia
i Documentació

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

ANUARI DE L'OBSERVATORI DE BIBLIOTEQUES, LLIBRES I LECTURA 2016

Editors

Lluís Agustí
Maite Comalat

